

4
КЛАС

**ЛІТЕРАТУРНЕ
ЧИТАННЯ**

Готуємось
ДО
ДПА 2017

**ОРІЄНТОВНІ
КОНТРОЛЬНІ
РОБОТИ**

за курс
початкової школи

24 варіанти

Один аркуш – один варіант

За оновленою програмою

**Схвалено для використання
у загальноосвітніх навчальних закладах**

Видавництво «Підручники
професіоністи»

Скачано з www.erudyt.net

Erudyt.net | www.erudyt.net

Редактор *Людмила Грибчук*
Літературний редактор *Людмила Олійник*
Дизайнер обкладинки *Віталій Нехай*

Збірник містить 24 варіанти орієнтовних контрольних робіт з літературного читання за курс початкової школи. Зміст контрольних робіт відповідає вимогам чинної програми з літературного читання для 1–4 класів (для шкіл з українською мовою навчання).

Кожна робота складається з тексту для читання і шести завдань до нього, серед яких 3 тестові завдання закритого типу з вибором однієї відповіді із трьох запропонованих варіантів, завдання відкритого типу з короткою письмовою відповіддю, завдання на встановлення відповідності чи правильної послідовності, творче завдання, що потребує розгорнутої відповіді на 4–5 речень.

Оцінювання контрольної роботи за 12-бальною системою здійснюється так: читання мовчки (спосіб і темп) — 3 бали, тестові завдання 2–4 — по 1 балу, завдання з короткою відповіддю, на встановлення відповідності або правильної послідовності — по 2 бали, творче завдання — 2 бали.

ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ УЧНЯ

1. До завдань 2–4 подано три відповіді, одна з яких є правильною. У «віконечку» біля правильної відповіді постав позначку. Наприклад:

Познач, хто є головним персонажем оповідання.

- А Петрик
 - Б дідусь
 - В Марічка
2. У завданнях, де потрібно встановити послідовність подій, уписуй потрібні числа в клітинки. У завданнях на встановлення відповідності ліву і праву частини з'єднай стрілочками.
 3. До завдання 7 записи виконай у порівнянні, у місці, відведеному після завдання.

*Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
комісією з педагогіки та методики початкового навчання Науково-методичної ради
з питань освіти Міністерства освіти і науки України
(Лист ІМЗО від 05.08.2016 № 2.1/12-Г-652)*

Сапун Г., Онищук Т.

С 19 Орієнтовні контрольні роботи з літературного читання за курс початкової школи. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2016. — 50 с.

ISBN 978-966-07-3055-7

Посібник складено відповідно до вимог чинної програми з літературного читання для 1–4 класів (для шкіл з українською мовою навчання). Він містить 24 варіанти підсумкових контрольних робіт з літературного читання.

Для вчителів початкових класів, учнів 4 класу.

УДК 373.3
ББК 81.2Укр-922

1. Прочитай уважно текст.

ЛЕЛЕЧЕНЬКИ

Юрко, сидячи на гілляці шовковиці, дивиться на зелені луки, на сизі схили. Але ось його погляд зупиняється на гнізді. Щороку тут оселяються довгоногі чорно-білі господарі.

Юрко щовесни чекає зустрічі з Ним і Нею. Він знає звички цих птахів, запам'ятав, що вони роблять уранці, в обід, увечері. Хлопчик любить спостерігати, як вони плавно кружляють над луками чи непорушно стоять у своєму гнізді.

Цієї весни Юрко з особливим нетерпінням виглядав лелек. Хотів їм розповісти, що восени йде до першого класу. Уже тепер він бігає до сільської школи, зазирає у вікна, бачить там школярів, які уважно слухають учителів.

А одного разу задивився через шибку в порожній клас.

До хлопчика підійшов нечутно дід Улас, шкільний сторож. Юрко так злякався, що й слова не міг вимовити. Але той не сварився. Лише спитав:

— Учитися хочеш?

— Х-хочу!

Узявши за руку, дід Улас повів хлопчика по шкільному коридору. Потім простягнув йому дзвоника. Юрко спершу боязко, а потім сміливіше задзвонив. Малиновий звук заповнив ущерть коридор, усі класи.

— А до нас лелеки прилетять незабаром! — похвалився хлопчик.

— Ти скучив за ними?

— Аякже.

— Значить, прилетять. Правда, цього року пізня весна, вони й забарилися.

Невдовзі була перша весняна гроза. Мигавиці так освітлювали бабусину хату, що видно було, як удець.

Юрко шаснув під ковдру, притулився до бабусі й запитав:

— А якщо лелеки попадуть під грозу?

— Вони сховаються під якимось деревом.

— А коли кругом буде степ? — не вгавав Юрко.

— Тоді сховаються у долинці, в густій траві. Не хвилюйся, все буде гаразд.

Юрко полегшено зітхнув і, вже заспокоєний, міцно заснув.

Уранці у вікно заірнуло веселе сонце. Юрко поспішив надвір, босоніж побіг по росяному споришеві, бризками з дощової калюжі лякаючи курей і цуцика.

І раптом почув знайомі звуки. Глянув на гніздо й завмер: у ньому — Він і Вона.

— Лелеченьки! Де ж ви ховалися від грози? — спитав у птахів.

Ті у відповідь заклацали довгими дзьобами, мабуть, вітаючись із Юрком.

За Петром Швецем, 302 слова

2. Познач жанр прочитаного твору.
- А літературна казка
 - Б художнє оповідання
 - В науково-популярна стаття
3. Познач, де відбувалися події, описані у творі.
- А у селі
 - Б у лісі
 - В у місті
4. Познач, якого віку був Юрко.
- А учнем початкових класів
 - Б старшокласником
 - В дошкільням
5. Допиши речення.

Мигавиці освітлювали хату так, що _____

6. Пронумеруй послідовність подій за порядком, викладеним у творі.
- Невдовзі була перша весняна гроза.
 - Уранці у вікно зазирнуло веселе сонце.
 - Юрко, сидячи на гілляці шовковиці, дивиться на зелені луки.
 - Хлопчик раптом почув знайомі звуки.
 - Цієї весни Юрко з особливим нетерпінням виглядав лелек.
 - Юрко шаснув під ковдру, притулився до бабусі.
7. Запропонуй інший заголовок до цього твору. Обґрунтуй свій вибір. (4–5 речень)

1. Прочитай уважно текст.

ЗА ЩО МЕНЕ ЛОПУХОМ ПРОДРАЖНИЛИ

Якось мама принесла з магазину два величезні кавуни. Один одразу розрізала, а другий сховала в комору й побігла на роботу.

Я дивився на кавуна й дивувався: «Як він може вирости отакий великий? Це не лимон, вирощений Андрійком у горнятку».

У мене промайнула думка: «А що, коли прив'язати його хвостиком до якоїсь рослини в садку і сказати, що сам виростив?..»

Я взяв велетня і вибіг у садок. «Потім я зірву його просто при всіх і занесу в комору, — думав я. — Там покладу на місце, щоб мати і не знала».

Але де він росте? Я хотів прив'язати кавун на якомусь деревці, але побоявся, щоб хвостик не перервався і він не розбився. Біля тину я побачив кущ з великим зеленим листям. «Оце те, що потрібно, — сказав я сам до себе. — Якщо кавун великий, то й листя в нього має бути великим».

Я обережно поклав кавун на землю, дістав з кишені зелену ниточку і прив'язав хвостик до стебла так, ніби й справді він давно приріс. Зверху присипав землею, щоб замаскувати ниточку, прикрив листком і побіг до школи.

Біля турніка я зустрів хлопців з нашого класу. Вони обступили Андрійка і слухали, як він вирощує перець.

— Дрібниці, — перебив я Андрійка, — краще ходімо, побачите, якого я кавуна виростив.

— А ти не обманюєш? — уточнив Андрійко.

— А нам можна подивитися? — запитала Оленка.

— Звичайно, можна. Там таке кавунище виросло!

Через хвилину ми вже були в садку.

— Ой, який великий! — скрикнула Оленка.

Спершу хлопці мені не повірили, крутили кавун туди-сюди, але коли побачили, що кавун міцно тримається за стебло, — відразу переконались, що кавун справді виріс. Я розказував, як вирощував його із зернятка. Аж тут з'явилася старшокласниця Галя.

— Подивися, якого кавуна Яшко виростив!

— Хіба на лопухах кавуни ростуть? — здивувалася Галя.

Вона відірвала стебло і показала, як він був прикріплений. Усі глянули і залилися сміхом. І з тих пір мене всі прозивають Лопухом.

За Панасом Висіканом, 305 слів

2. Познач жанр прочитаного твору.

- А міф
- Б авторська казка
- В оповідання

3. Куди мама сховала кавун?

- А у холодильник
- Б у комору
- В у підвал

4. Як хлопчик прилаштував кавуна?

- А прив'язав до дерева
- Б прив'язав до куща
- В поклав біля паркана

5. Допиши речення.

Друзі повірили, що Яшко виростив кавуна, бо _____

6. Пронумеруй послідовність подій за порядком, викладеним у творі.

- Через хвилину ми вже були у садку.
- Якось мама принесла додому з магазину два величезні кавуни.
- Біля турніка я зустрів хлопців.
- Всі глянули і залишилися сміхом.
- Я взяв велетня і вибіг у садок.
- Аж тут з'явилася старшокласниця Галя.

7. Як ти ставишся до вчинку Яшка? Напиши про це 4–5 речень.

1. Прочитай уважно текст.

ТЕСЛЯР

Ви гляньте: Василько вже справжній майстер! А його в школі ще тільки почали вчити теслярства. Іч, як цвяхи забиває! І навіть молотком не промахнеться. Недарма кажуть: не дивись на чоловіка, а на його діло. А паркан так підправив, наче новий зробив. Молодець, Василько!

У руці тесляра лишився ще один цвях — довший від пальця. Занишпорив хлопчисько своїми зеленкуватими, як горошини, очима: куди б і його забити. Нікуди. У кожній планці й так багато цвяхів. Озирнувся. Саме бабуся Марта копала грядку в своїм городі.

— Бабусю, вам нічого не треба полагодити? — запитав Василько.

— Де там нічого, — бідкається старенька, важко зітхає. — Клямка одірвалася. Ні-як сінешніх дверей не причинити.

— Давайте я приб'ю!

— Та чи зумієш?

— Пхе! — хвалькувато вигукнув Василько і зсунув кепочку на саме тім'я.

— Ну, якщо зумієш, — ходімо.

Василько, ніби зайчик прудкий, миттю опинився біля дверей, і доки придибала бабуся, він устиг оглянути полумку.

— Дрібниця! Цвяхком дужку прибити.

— І все? — чомусь не вірилось бабусі.

Василько лиш пильно подивився на бабусю, мовляв: мудрій голові досить одним оком глянути. Мовчки шугнув у сіні і, сплюнувши на руки (адже так роблять теслярі), став забивати цвях. Двері від ударів відхилилися. Для зручності Василько причинив їх і знову застукав по цвяху молотком, аж луна у сінях розлягається. Бабуся стоїть надворі та радіє. Звідки, думає, взялося таке майстровите хлоп'я? А з сіней чути, як Василько востаннє ударив молотком по цвяху. Потім ще й пристукнув об залізну клямку.

— Готово! — бадьоро вигукнув він зсередини.

— От спасибі тобі, Васильку! Говориться ж: діло майстра боїться. Виходь уже!

Бачить бабуся: Василько «язичком» клямки клац-клац... А сам чомусь не виходить. Задумав, мабуть, пустун, бабусю подразнити.

— Та виходь же! — зумисне суворо мовить бабуся. — А то як візьму лозину...

Із сіней чути Васильків розгублено-плаксивий голос:

— Двері не відчиняються...

Бабуся так і сплеснула руками:

— Ой лишенько, це ж ти їх прибив до одвірка!

За Володимиром Моженком, 295 слів

1. Прочитай уважно текст.

ЗАРАЗ

Цікавою була Маринка, усе їй треба знати. Почує, наприклад, якесь нове слово — неодмінно питає дорослих, що воно означає. Пояснять їй раз — і запам'ятає. Та трапилось Маринці одне слово, яке вона чомусь ніяк не могла зрозуміти. А слово те звичайнісіньке — «зараз». Чи не правда, дивно?

І якби через це слово не стався один неприємний випадок, Маринка, мабуть, і досі б його не розуміла.

А трапилось от що.

Прокинулась Маринка в неділю, с'як-так одягнулась і давай своїми ляльками бавитись. Мама каже їй:

— Ти, доню, спершу ліжко застели, вмийся, а тоді вже грайся.

А Маринка заклопотано відповідає на те:

— Зараз, матусю, — і знову грається.

І хоч скільки разів повторювала їй мама, а вона все своє: зараз та зараз.

«Напевно, не розуміє дочка цього слова», — подумала мама. От і каже чоловікові:

— Може, сьогодні поїдемо в зоопарк? Погода чудова. Давно вже там не були.

Як почула те Маринка, так і закрутилась по кімнаті дзигною.

— Ой мамочко, як добре ти надумала! Давай швидше снідати і поїдемо.

— Зараз, — відказала спокійно мама.

Не сидиться Маринці в кімнаті, і вона на кухню подалась.

— Мамусю, ми скоро снідати будемо?

— Зараз, доню, — знову відповідає мати, а сама порається біля плити.

Бігає Маринка з кімнати на кухню, то попросить маму плаття випрасувати, то бант зав'язати. А мама на те — зараз та й зараз. Прикро стало Маринці, розрюмсалась.

— Чого це ти плачеш? — питає в неї здивовано тато.

— Я маму стільки просила, а вона все відповідає, що зараз, і нічого мені не робить.

— А я чув, що «зараз» — це значить «потім».

— Хто ж тобі таке сказав? — щиро дивується Маринка.

— А твоє незастелене ліжко, розкидані ляльки, неприбрані фарби...

Подивилась навколо Маринка, витерла сльози кулачками і швидко все прибрала.

Отак і зрозуміла Маринка, що означає те слово «зараз». А тут і мама вже не барилась: подала снідати. І незабаром усі поїхали в зоопарк.

Олег Буцень, 298 слів

1. Прочитай уважно текст.

ДОБРЕ СЕРЦЕ

Небо облягли темні хмари. Не вщухав холодний дощ.

Жучок сидів під кушем глоду біля хворого коника-стрибунця. Він кутав коника в торішне листя, щоб той зігрівся. А ще як міг веселив хворого. Жучок кумедно хапав себе за голову, махав червоними в чорну цяточку крильцями, падав на спину ніжками-дригульками догори. Коник зацікавлено позирав на жучка, сміявся... І незабаром видужав. Він скинув із себе торішне листя, весело підстрибнув і засюрчав жучкові:

— Ти турботливий. Ти веселий. Ти — наше миле сонечко!

Почувши слово «сонечко», жучок глянув угору. Але сонечка там не було, його заховали хмари.

Жучок подумав: «Коник сказав — сонечко... А сонечка зараз немає. Всім без нього холодно й незатишно. Полечу-но я до метеликів. Он як вони, бідолашні, дрижать під лопухами! Бояться замочити крильця».

Жучок чемно попрощався з коником, випурхнув з-під куша й подався до метеликів.

— Не журіться! — гукнув жучок, залазячи до метеликів під лопух. — Дощ скоро мине. А щоб вам було веселіше, я заспіваю пісеньку.

Жучок тоненьким, але бадьорим голосочком почав співати. Метелики підбадьорилися, стали виставляти з-під лопушка свої лапки та мити їх під дощем. А жучок із червоними крильцями в чорну цяточку полетів до дупла, де жили лісові бджоли, і попросив у них для метеликів солодкого-пресолодкого медку. І сказали жучкові метелики:

— Ти прихильний до всіх. Ти не жадібний. Ти — наше ласкаве сонечко.

Жучок зніяковів, ще більше почервонів від того, що його хвалять, і, тріпнувши крильцями, полетів далі.

Під високим крилатим дубом він побачив старенького сивого павучка. Павучок спустився на землю по довгій нитці-павутинці. Нитка-павутинка намокла — і павучок не міг вернутися додому.

— Я вам допоможу, — сказав жучок і підняв старенького павучка до його затишної хатинки.

— Ти добрий, уважний. Ти допомагаєш старшим. Ти — наше любе сонечко, — сказав павучок.

— І чому це всі мене називають сонечком? — здивовано запитав жучок, ніяковіючи.

— А тому, — сказав старенький павучок, — що справжнє сонечко зігріває своїм теплом, а ти — своєю турботою, своїм добрим, щирим серцем.

За Юрієм Ярмишем, 305 слів

2. Познач жанр прочитаного твору.
- А народна казка
 - Б авторська казка
 - В оповідання
3. Як коник-стрибунець назвав жучка?
- А сонечко
 - Б артист
 - В співак
4. Де ховалися метелики від дощу?
- А у дуплі дуба
 - Б під кущем глоду
 - В під лопухом
5. Допиши речення.

Усі називали жучка сонечком, тому що _____

6. Пронумеруй послідовність подій за порядком, викладеним у творі.
- Жучок із червоними крильцями в чорну цяточку полетів до дупла.
 - Жучок кутав коника в торішніє листя.
 - Жучок випурхнув з-під куша й подався до метеликів.
 - Під високим крислатим дубом жучок побачив старенького сивого павучка.
 - Коник зацікавлено позирав на жучка, сміявся.
 - Павучок спустився на землю по довгій нитці-павутинці.
7. Чи схвалюєш ти вчинки жучка-сонечка? Напиши про це 4–5 речень.

1. Прочитай уважно текст.

БРИЛИК

Мурахи поволі тягнули великий кусень кори, щоб утеплити на зиму свою хатину. Раптом почули якесь ойкання. Мурахи зупинилися: хто ж з'явився на їхній стежині? Ойкання пролунало знову і змовкло. Старий Мурах-ватажок поправив окуляри і кивнув Муравчикам, щоб пошукали, хто потребує допомоги.

Муравчики метнулися увсебіч.

— Ось він! — загукав найменший Муравчик. — Я знайшов його!

З-під дубового листочка виглядав голомозий Жолудь.

— Ти чого галасуєш? — запитав його старий Мурах.

— Я... брилика загубив. Десь отут... — ледь не плакав Жолудь.

— Знайдемо твого брилика! — буркнув старий Мурах.

— Аякже! Знайдемо! — і Муравчики вже шелестіли листям.

— Ось він! — почувся голосок найменшого Муравчика.

Усі побачили брилика. Побачити — одне, а спробуй дістати його! Брилик плавав посеред озерецька, що хлюпотіло в кізоччиному сліду-копитці. Ватажок подумав хвилинку і наказав кидати у воду галузки. Невдовзі плавучий міст простягнувся до брилика. Охочих іти за бриликом було багато. Але старий Мурах розсудив так:

— Брилика хто знайшов? Найменший Муравчик. До того ж він серед нас найлегший. Кому ж і йти, як не йому.

Думаєте, не боязко було Муравчику? Еге! Навіть коліна в нього затремтіли. Та цього ніхто не помітив, бо він умить переборов страх і ступив на міст. Настил прогинався, подекуди вода сягала вище колін, однак Муравчик уперто пробивався до мети. Нарешті він торкнувся брилика... і зрозумів, що витягти його одному не під силу. На березі, мабуть, збагнули це, бо звідти линули вигуки, що поспішає підмога. Вони ж не знали, що пробиратися мостом так небезпечно. Муравчик закричав:

— Зачекайте! Міст не витримає! Я що-небудь придумаю!

І придумав! Стрибнув у брилика й погріб до берега гіллячкою, ніби весельцем. Так, у брилику, й винесли на берег Муравчика його друзі.

— Ось твій брилик! — сказали вони Жолудю.

— Спасибі! — прошепотів Жолудь, — Коли я стану Дубом, приходьте відпочивати до мене в затінок.

— А ти сьогодні в нас молодець! — похвалив ватажок найменшого Муравчика.

Мурахи взяли ношу й потягнули її далі. Жолудь вибрався на пеньок і махав їм услід бриликом.

Василь Чухліб, 305 слів

1. Прочитай уважно текст.

ВЕЛИКЕ СПАСІВСЬКЕ ЯБЛУКО

Карлсон сидів на яблуні й думав, що скоро буде осінь. Івасик піде до школи, а йому час повертатися в рідну Швейцарію... Отакі думки із самісінького ранку обсіли нашого Карлсона. Він сидів на найвищій гілці яблуні серед червонобоких яблук.

А тим часом Івасик та гусеня вийшли собі на ганок. Подумалося їм, що Карлсон, мабуть, кудись помандрував зранку, та й пішли в сад.

— Сьогодні — Спаса, Іванку, — мовило гусеня.

— Еге ж, треба нарвати гарних яблук, — сказав Івасик.

І тут вони обоє побачили таке диво!

— Івасику, ти бачиш те саме, що і я? — широко розплющивши очі, запитало гусеня.

— Гусенятку, якщо ти бачиш величезне червоне яблуко на найвищій гілці, то я бачу те саме, що й ти. Нам обов'язково треба дістати те яблуко й посвятити сьогодні!

Великим червоним яблуком був Карлсон. Він і вухом не довів, бо був заглиблений у свої передосінні думки.

— А що, якби потрусити яблуню? — запропонувало гусеня.

«Щось ніби вітер повіяв...» — подумав Карлсон на яблуні й поплив далі на хвилях своїх глибоких думок. Ось тільки картуз його впав дотолу.

— О! картуз упав замість яблука! І чого це картуз опинився на яблуні?.. А яблуко неслухняне. Може, Івасику, полізеш по нього?

— Атож, по таке яблуко треба полізти!

І вже Івасика не видно поміж густою кроною. А гусеня нетерпляче тупцювало під яблунею.

— Ну що, ти вже близько? — гукало у височину.

З густозеленої крони почувся незадоволений голос, який здався гусеняті знайомим:

— От капосний Івасик! Як ти тут опинився? Так мене перелякав!

Гусеня не знало, що й думати:

— Це хто? Карлсон? А що він там робив?

Івасик вже здогадався, що великим червонобоким яблуком був Карлсон!

Отак двоє сміялися на дереві, одне під деревом, і ніяк не могли отямитися, як це можна було переплутати Карлсона з яблуком.

А тоді Івасик з Карлсоном спустилися дотолу, назбирали яблук, і, як годиться, понесли їх освятити. Бо ж саме так і робиться на Спаса.

За Оляною Руюю, 305 слів

2. У якому розділі книги для читання можна помістити цей твір?

- А «Твори про дітей»
- Б «Сторінками історії»
- В «Байки»

3. Познач, де примостився Карлсон.

- А на горищі
- Б на підвіконні
- В на яблуні

4. Чому Івасик і гусеня пішли в сад?

- А відпочити
- Б нарвати яблук
- В пошукати Карлсона

5. Допиши речення.

Карлсон був незадоволеним, бо _____

6. З'єднай стрілочками вислів і його тлумачення.

Думки обсіли	▶	▶	мріяв.
І вухом не повів	▶	◀	роздратований голос.
Поплив на хвилях думок	▶	◀	не звертав уваги.
Незадоволений голос	▶	◀	робить погані вчинки.
Капесний	▶	◀	не може дочекатися.
Нетерпляче тупіє	▶	◀	обмірковував, хвилювався.

7. Як, на твою думку, Карлсон опинився на яблуні? Напиши про це 4–5 речень.

1. Прочитай уважно текст.

ДІДОВА ПАСІКА

Біля криниці стояла величезна дубова діжка з водою. Вода проти палючого сонця нагрівалась, і Варочка щодня поливала нею квіти та вишеньки біля хати.

Якось Варочка зачерпнула води у відеречко, зирк — а у воді бджола плаває, борсається, намагається змахнути змоклими крильцями.

Варочка поставила відерце й почала пильно розглядати бджолу. Чи то бджолі закортіло скупатися, чи води напиться. Бджілка перебирала лапками. Але крильця намокли, й нічого з тих силкувань не виходило.

«Еге, вона ж не злетить, ще й потонути може!» — подумала Варочка. Проте дівчинка боялась навіть доторкнутися до бджоли — ще вжалить. І Варочка загукала:

— Дениску-у-у! Швидше йди сюди! Тут бджола тоне!

Дениско миттю шурхонував із вишні, де рвав ягоди на вареники. Плуताючись у картоплинці, підбіг до Варочки.

— Хто тоне? Де?

— Бджола... У відеречку...

Дениско — хлопчина метикуватий. Він швидко знайшов тоненького прутика і вихопив бджолу з води.

— І що тепер з нею робити? — подививсь на Варочку, яка ніяк не могла заспокоїтись.

— Мабуть, це бджола з пасіки діда Оксена, — сказала Варочка. — Давай віднесемо її туди!

У липовому гаю — ціле містечко з голубих, білих, червоних будиночків. Вулики, мабуть, для того пофарбували в різні кольори, щоб легше було бджолам домітку знаходити.

Біля куреня, під старою грушею сидів дід Оксен, щось стругав.

— Ваша? — Дениско розчинив коробочку, в якій повзала бджола.

Пасічник вийняв з кишені окуляри, примружився:

— Авжеж, моя! Свою худібку я завжди впізнаю.

Діти розповіли йому, як вони стали бджолі у пригоді. Дід Оксен слухав і примовляв:

— Ну й рятівнички! Оце я розумію!

Він пригостив їх медом, сотовим, пахучим. А бджола тим часом вилізла з коробочки і раптом злетіла, та високо здійнятися не змогла, сіла дідові на бороду. Пасічник не займав її.

— Нехай зігріється, — сказав, усміхнувшись.

Коли бджола заметушилася, дід виплутав її з бороди, посадив на широчезну долоню. Бджола продзижчала щось, зблиснула золотою цяткою над столом і зникла у верхівці старої груші.

За Василем Чухлібом, 297 слів

2. У якому розділі книги для читання можна помістити цей твір?

- А «Казки про тварин»
- Б «Оповідання про дітей»
- В «Легенди»

3. Познач, кого рятували діти.

- А бджолу
- Б пташку
- В зайчика

4. Що зробив Дениско, щоб урятувати комаху?

- А вилив воду з відеречка
- Б прутиком витягнув з води
- В попросив діда Оксена допомогти

5. Допиши речення.

Бджола не могла високо злетіти, тому що _____

6. З'єднай стрілочками слово і його тлумачення.

Борсається	▶	швидко зліз.
Шурхонув	▶	захотілося.
Метикуватий	▶	злегка прикрив очі.
Закортіло	▶	безладно рухалася.
Примружився	▶	кмітливий.
Заметушилася	▶	намагається вибратися.

7. Чи можна назвати Варочку і Дениска рятівниками? Доведи свою думку.

1. Прочитай уважно текст.

БДЖОЛА ТА ОСА

Жили собі дві приятельки — Бджола та Оса. Вони мали чимало спільного. Обидві були власницями ніжних прозорих крилець, любили ласкаве сонечко, захищалися від ворогів за допомогою маленького колючого списика-жала.

Але в цьому жалі ховалися відмінності між Доброю Бджолою та Злою Осою. Так-так, Бджола була доброю, а Оса — злою.

Коли наші приятельки були молодими і безтурботними, вони полетіли далеченько від знайомої луки й опинилися в парку, де гралося багато дітей.

Діти веселилися, шукали нових цікавих знайомств. Побачивши двох летючих подружок, вирішили потоваришувати з ними. Найсміливіші простягнули руки до їхніх крилець і...

Ось тут і відбулося найголовніше в житті Бджоли та Осини. Обидві відразу вжалили сміливців. Бджола побачила, як скривився від болю Петрик. Вона пошкодувала за свою властивість випускати жало. Цієї ж миті вона вирішила: «Я буду захищатися так лише задля оборони. Я не хочу завдавати болю іншим, хочу робити добро».

Бджола була господаркою свого слова. Тож вона почала збирати мед і пилок з квітів, опилувати рослини. А ще втішала всіх нісенькою своїх крилець. Люди стали будувати для неї хатинки-вулики і навіть підготовували її в скрутний час.

Але не так сталося з Осою. Вжаливши Петрика, вона ще більше надулася від чорної злості, коли побачила, як боляче малому. Жалю до Петрика в Осині не було зовсім, хвиля жорстокості засліпла її очі. Оса ставала дедалі лютішою й бажала всім лише зла, зла, зла. Оса не відчувала чужого болю, а навпаки — шукала його й раділа з нього.

І сталася дивина! Як від початку не були схожі Бджола з Осою, то зміни в їхній поведінці зробили їх цілком відмінними й зовні. Там, де завжди радо чекали на Бджілку, там проганяли і навіть хотіли знищити Осу. Її постійна злоба робила сусідство з нею небажаним, відсутність доброти не додавала їй друзів, а велика злість стала тягарем навіть для неї самої. І якось самотня Оса почала просити допомоги: «Допоможіть мені стати іншою!»

Олена Васильєва, 305 слів

2. Познач жанр прочитаного твору.
- А народна казка
 - Б авторська казка
 - В оповідання
3. Познач, у чому ховалася відмінність між Бджолою й Осою.
- А у крильцях
 - Б у лапках
 - В у жалах
4. Чому Бджола вирішила випускати жало лише для оборони?
- А на неї постійно нападали
 - Б їй стало жаль хлопчика
 - В діти попросили бджолу не жалити

5. Допиши речення.

Осу звідусюди проганяли, тому що _____

6. Віднови послідовність подій у творі. Простав числа в порожні клітинки.

- Бджола пошкодувала за свою властивість випускати жало.
- Оса надулася від чорної злості.
- Приятельки полетіли далеченько від знайомої луки.
- Оса почала просити допомоги.
- Жили собі дві приятельки — Бджола та Оса.
- Найсміливіші простягнули руки до крилець.

7. Як, на твою думку, можна допомогти Осі? Напиши про це 4–5 речень.

1. Прочитай уважно текст.

ВИПАДОК НА ЕКВАТОРІ

Кажуть, ніби такої спеки, як на екваторі, немає ніде. І того дня, коли наше судно підходило до екватора, сонце пекло нестерпно. Палуба так розпеклася, що босоніж не ступиш. Зрідка долітав вітерець.

А в машинному відділі двигуни аж пашіли від натужної роботи, і спека стояла ще більша. Мотористи зразу ж після вахти квапилися в басейн — на головну палубу. На судні було де і у волейбол пограти. Місця чимало — це велике судно, перевозили на ньому тисячі тонн риби.

Мій товариш по каюті Андрій Нікулін і собі подався до басейну. Та за мить він, схвильований, влетів у каюту. Хлопець аж тремтів увесь.

— Що трапилось? — запитую.

— Тільки я до води, як там щось у ногу кольнуло. Чи їжак морського викинули, чи хтозна-що...

Андрій розгублено дивився на мене, а я стримував усмішку.

— Не віриш! Гайда на палубу, сам переконаєшся!

Ми підійшли до басейну. Вода в ньому злегка брижилась. Почали придивлятися. Днище темного кольору, і годі вгледіти щось у воді. Довгенько ми додивлялись, аж поки запримітили, як заворушилась сіра пляма.

— Є! — стиха промовив я і йоманив рукою до себе Андрія.

Але сіра пляма враз десь поділась, і почувся викрик товариша. Я відірвав погляд від води. Андрій відсахнувся вбік, а повз нього пролетіла риба, але не зовсім звичайна: з вузькими крилами. Одлетівши кілька метрів від басейну, вона впала на палубу — замахала сірими крильми, але злетіти вже не змогла.

Нагодився боцман. Він почув наші стривожені голоси на палубі.

— Що трапилось? — Запитав, прискіпливо вдивляючись у наші обличчя.

— Дивіться, — кивнув Андрій.

Боцман озирнувся:

— Нема нічого дивного, — усміхнувся він. — Ви ж на екваторі... Це летюча риба. Ось побачите, тут їх цілі зграйки над водою.

— А в басейн вона як потрапила?

— Пролетіти вона може метрів тридцять. Часом злітає високо, як от сьогодні.

Боцман узяв рибку і пустив її за борт. Вона, ніби планер, опустилась на воду.

Микола Яненко, 297 слів

2. Познач жанр прочитаного твору.

- А оповідання
- Б народна казка
- В авторська казка

3. Познач, де відбувалися описані події.

- А на екваторі
- Б на Північному полюсі
- В в Антарктиці

4. Куди подався Андрій Нікулін?

- А у машинне відділення
- Б на волейбольний майданчик
- В до басейну

5. Допиши речення.

У басейні Андрій відсахнувся вбік, тому що _____

6. Віднови послідовність подій у творі. Простав числа в порожні клітинки.

- За мить схвильований Андрій влетів у каюту.
- Боцман узяв рибку і пустив її за борт.
- Того дня, коли судно підходило до екватора, сонце пекло нестерпно.
- Боцман почув стривожені голоси на палубі.
- Сіра пляма враз десь поділась.
- Мотористи після вахти квапилися в басейн.

7. Що нового ти довідався з тексту? Напиши про це розповідь (4–5 речень).

1. Прочитай уважно текст.

ДАР ОСІННЬОГО ПОЛЯ

Жив колись на Поліссі бідний-пробідний чоловік. Восени ще перебивався сьак-так із хліба на рипу, а до весни уже ні того, ні другого на столі не було.

Одного разу, якраз у голодну пору, завернув до його хати перехожий дідусь і попросив:

— А чи не дали б ви мені попоїсти, чоловіче добрий? Вже третій день трісочки в роті не було...

Дивиться чоловік, а на дідусеві свитина — дірка на дірці, постоли попротоптувані, а шапки й зовсім немає. Жаль йому стало старого. Та так жаль, що віддав йому останній окрасць хліба.

Щиро подякував старий та й пішов.

Минув якийсь час, настала пора на полі господарювати. У бідняка землі тієї — всього латочка, та й на тій нічим садити, нічим сіяти. Зажурився чоловік, дуже тяжко зажурився.

Коли це з'являється до нього той самий дідусь і приносить повну торбину небачених плодів.

— Ти мені допоміг, — каже, — у скрутну хвилину. Тож і я тобі допоможу. Посади ці плоди, і родитимуть вони, поки серце твоє буде щирим і безкорисливим.

Посадив той чоловік бульбу — а не була вона — і терпляче чекає.

От уже й зійшла, от буйно зацвіла, а там уже й поспіла. Мацнув рукою під корчем — бульби отакезні! А коли почав копати — і погріб повний: і в яму накидав, і в засторонку* не вміщаються, а ще й з половини грядки не зібрав.

Приходили сусіди — він і сусідам повні мішки насипав. Каліки подорожні завернули — і їх чоловік націлів. Усім вистачило.

З того часу став чоловік жити в достатку, бо бульба йому і на другий, і на п'ятий рік так само щедро врожаїлася. Скільки не роздавав — і знайомим, і незнайомим, — а її все було й було. І не меншало, а все більшало.

Так ото і з'явилася картопля на Поліссі.

І чим частіше люди ділилися зібраним урожаєм з іншими господарями, то врожай з кожним роком був усе багатшим.

Євген Шморгун, 298 слів

* *Засторонок* — бокове місце в погребі.

2. Познач, де відбуваються події, описані у творі.

- А у лісі
- Б у селі
- В у місті

3. Хто завітав до чоловіка у голодну пору?

- А родич
- Б сусід
- В перехожий дідусь

4. Чим дідусь допоміг чоловікові?

- А приніс торбу небачених плодів
- Б допоміг посадити город
- В поділився зібраним урожаєм

5. Допиши речення.

Чоловік віддав дідусеві останній окраець хліба, тому що

6. Віднови послідовність подій у творі. Простав числа в порожні клітинки.

- Посадив чоловік бульбу.
- Жив колись на Поліссі бідний-вробідний чоловік.
- Так з'явилася картопля на Поліссі.
- От уже й зійшла бульба.
- Зажурився чоловік.
- З того часу став чоловік жити в достатку.

7. Учинок якого персонажа ти схвалюєш? Напиши про це 4–5 речень.

1. Прочитай уважно текст.

КМІТЛИВИЙ ГОРОБЕЦЬ

Узимку і птахи, і звірі ближче до житла людини туляться. Бо важко в цю пору прогостувати у лісі чи полі. Покинув ліс і горобець-сірячок, теж до людей подався.

Зразу за лісом вулиця починалась. Ошатні будиночки вряд стоять за невисокою дерев'яною огорожею. Бачить горобець: з одного вікна палиця стримить, з кінця її нитка звисає, на ній — вузлик, якась їжа в марлю загорнута. І синиці тут клопочуться. Сів горобець поряд на дереві, міркує: як би й собі підживитись? Добре синицям, їм, бач, яка шана: підгодовують, — їжте на здоров'я! А для горобців ніхто й пальцем не ворухне. Мовляв, хай самі себе обслуговують.

Ось одна синиця до вузлика підлетіла, почепилась. Нитка то закручується, то розкручується. А синиця й не зважає, довбає собі той вузлик та й годі. Під'їла трохи, відлетіла, на гілку сіла. Одразу друга синиця почепилася за вузлик. Гойдається, як акробат, униз головою висить, дзьобає. А потім синиці знову помінялися місцями: перша снідає, друга на гілці дзьоб чистить, чепуриться, свої черги чекає. Дивився на синиць горобець, а самому так їсти хочеться!

Не витримав бідолаха, стриб з дерева — і до нитки. Крутиться перед ним нитка, не поступається йому синиця місцем. І друга прилетіла, теж заважає, метушиться. Потріпотів крильцями горобець і знов на гілку ялиці сів, зажурився.

Коли раптом під деревом собака як гавкне! Полохливі синички пурх — і нема, злякалися. А горобець оглядівся, — що йому собака, коли їсти хочеться, аж в очах темніє, — і до вузлика першим підлетів. Ох і смачно у таку холоднечу проковтнути шматочок сиру! Та не встиг як слід поласувати, аж тут знову синиці. Прогнали горобця.

Сів горобець на гілці, щось міркує, голівкою крутить. Тоді як цвірінькне зненацька, як пурхне! Синиць наче вітром здмухнуло. А горобець недалеко відлетів. Бачить, нема синичок — він мерщій до годівниці. Їсть, поспішає, поки наполохані синиці не вернулись.

Ось так і піддурих синичок голодний горобець. Тепер і мороз не страшний. Підживився трохи.

Олег Буцень, 306 слів

2. Познач, коли відбуваються описані події.

- А влітку
- Б взимку
- В восени

3. Хто налякав синичок?

- А собака
- Б кіт
- В діти

4. Чим ласували птахи?

- А салом
- Б сиром
- В зерном

5. Допиши речення.

Узимку птахи і звірі туляться ближче до людей, бо

6. Поеднай стрілочкою частини прислів'я, яке найточніше виражає головну думку твору.

Гарно співаєш, та слухати	▶	◀	допоможе.
Не хитруй, бо натрапиш на	▶	◀	попала.
Де сила не може, там розум	▶	◀	не хочеться.
Не краса красить, а	▶	◀	комашок.
Де багато пташок, там нема	▶	◀	хитрішого.
Горобці крупу з'їли, а синиця в клітку	▶	◀	розум.

7. Запропонуй свій варіант заголовка до цього твору. Обгрунтуй свій вибір.

1. Прочитай уважно текст.

В ГОСТЯХ У ВЕСНИ

У весняну пору я поспішаю в ліс у гості до весни.

Ранок теплий, сонячний. Дихає свіжістю земля. Сльозяться крихітні струмки, шукають дорогу до річечки. Ліс живе передчуттям зеленої повені листя і трав. Він посвітлів, виграє новими кольорами, звуками.

Чуєте? З вільшини долинає пісня: при-ди-кум... чай-пить... чай-пить... Та це ж співочий дрізд запрошує випити чаю! Дрозда підтримують і зяблик, і шпак. Вони радіють, повернувшись до рідного лісу. Синиця, яка ніколи не бачила заморських земель, дивиться на них з особливою заздрістю. А от вівсянка і досі не вірить, що настала весна. Сидить на сосновій гілці і все перепитує: «Чи це так? Чи це так?»

«Так, так, так», — відповідає їй дятел.

«Угу, угу», — підтакує кільчаста горлиця.

Йду лісовою стежкою і скрізь бачу прикмети весни. Серед чагарників пурхає кропив'янка. На крильцях — справжня веселка: чорні, жовті, коричневі розводи на червоному тлі, блакитна мережка. І раптом не стало метелика. Де ж він подівся? Ага, сів на торішню траву, склав крильця і став непомітним. Гарно замаскувався. А коли розгорнув крильця — у повітря знову злетіла барвиста квітка.

Побачив я і сонечко. Воно сиділо на сухому стеблі деревію і ніяк не могло відважитись на політ, хоч і піднімало червоні з чорними цятками надкрилля. Узяв я комашку в долоню і зігрів своїм диханням. Сонечко розправило крильця і зникло з очей.

Що не крок — то нова зустріч. На ялині руда білочка ласує шишкою. Помітила мене і сховалася за стовбур дерева. Я завмер на місці. Білці набридло ховатися, і за хвилину на мене дивилися лукаві чорні очиці-намистини.

У траві під кущем ліщини затаїлося зайчєня: і не ворухнулось, коли я обережно пройшов мимо.

Цілий день бродив я лісом. А під вечір зяблик попередив мене: збирається на дощ. На гарну погоду він співає веселу пісеньку, а перед дощем починає одноманітно рюмити. Точна прикмета. Ще жодного разу не підвів мене пернатий барометр.

Пора йти додому.

Степан Мацюцький, 303 слова

2. Познач, де відбуваються описані події.

- А у саду
- Б у лісі
- В у полі

3. З якого дерева долинала пісня дрозда?

- А з дуба
- Б з ялини
- В з вільшини

4. Хто попередив оповідача, що збирається на дощ?

- А зяблик
- Б білочка
- В зайченя

5. Допиши речення.

Сонечко не могло відважитись на політ, бо _____

6. З'єднай стрілочками частини речень.

Серед чагарників	▶	▶	пернатий барометр.
Ще жодного разу не підвів мене	▶	◀	ласує шишкою.
Співочий дрізд запрошує	▶	◀	на сухому стеблі деревію.
У траві під кущем ліщини	▶	◀	випити чаю.
Сонечко сиділо	▶	◀	пурхає кропив'янка.
На ялині руда білочка	▶	◀	затаїлося зайченя.

7. Напиши, які прикмети весни описано у творі.

1. Прочитай уважно текст.

КОМОРИ ТВАРИН

Прийшла осінь. У зелені коси беріз вплелися золотисті стрічки. Різнобарвним полум'ям горять осики, дикі груші. Червоніють китиці ягід на горобинах. На лісовій ліщині дозріли горіхи. Важкі коричневі жолуді падають з дубів. Лісовим мешканцям настав час заготовляти на зиму харчі.

Жовтогруді лісові миші наповнюють свої нірки насінням кленів, бруслини, жолудями, горіхами. Підземний звірок-сліпець зносить у спеціальні комори цибулини трав, корінці дерев. А якщо поблизу є город, то поспішає поповнити свої запаси картоплею. Немало її наховає у своєму кублі і водяний щур. Безперестанку з поля до нірки бігає з роздутими щоками хом'як. Зернини він носить в особливих защічних мішках. Цей гризун глибоко під землею зберігає іноді близько півпуда* добірного зерна.

Моторні білочки ховають під мох, у дупла дерев лісові горіхи й жолуді, збирають і сушать на гілках гриби.

Чималі запаси жолудів заготовляють сойки — адже у вирій вони не відлітають.

Маленька степова миша, що зовні так схожа на хатню, влаштовує комору на поверхні землі. Збирає до купи насіння різних трав і зверху насипає земляний курганчик. Цю мишу так і прозвали «курганчиковою».

Про чорний день їжу іноді ховають також і хижі звірки та птахи. Сорокопуд, скажімо, наколює на гілки чагарників комах, мишенят, ящірок. Сови, коли випаде вдале полювання, ховають у дуплах пійманих мишей, полівок. Горностаї витягують на берег про всяк випадок жаб. Напіввисохлі жаби, буває, лежать під снігом усю зиму. А в голодний передвесняний день горностаї розшукує і ласує ними.

Гризуни, що тягнуть у свої комори з полів і городів зерно та овочі, шкодять сільському господарству, їх треба знищувати. Та не всі звірі і птахи, що роблять запаси їжі, шкідливі. Білки, сойки, горіхівки заносять жолуді, горіхи далеко від плодоносних дерев. Частину своїх запасів вони не знаходять. А наступної весни за сотні метрів, а то й за кілька кілометрів, на місцях забутих «комор» виростуть молоденькі дубки чи кедрі.

Так мимоволі тварини розводять на нових землях ліси.

Володимир Пархоменко, 302 слова

* Півтуда — приблизно 8 кг.

2. Познач, коли відбуваються описані події.

- А восени
- Б взимку
- В навесні

3. У чому носить зернини у нірку хом'як?

- А у полотняних торбинках
- Б у картонних коробочках
- В у зацічних мішках

4. Хто з лісових мешканців може заготовляти на зиму картоплю?

- А сорокопуди та сови
- Б звірок-сліпець та водяні щурі
- В білки, сойки, горіхівки

5. Допиши речення.

Степову мишу прозвали «курганчиковою», бо _____

6. З'єднай стрілочками частини речень.

Степова миша влаштовує комору	▶	◀	комах, мишенят, ящірок.
Горностаї витягують на берег	▶	◀	пійманих мишей, полівок.
Лісові миші наповнюють нірки	▶	◀	жаб.
Сорокопуд наколює на гілки	▶	◀	чималі запаси жолудів.
Сови ковають у дуплах	▶	◀	на поверхні землі.
Сойки заготовляють	▶	◀	насінням кленів.

7. Напиши, що найбільше тебе зацікавило в тексті.

1. Прочитай уважно текст.

ПРО БЕРІЗЧИННИХ ДРУЗІВ ТА ВОРОГІВ

Зажурилася в лісі Берізка, гілки схилила, листя згорнула. Всі навкруги радіють, тільки Берізка сумна стоїть.

— Хтось коріння моє обгризає, — поскаржилася вона Пневі, — і листя об'їдає...

Подивився Пень на всі боки, бачить — під деревом Їжак прогулюється.

— Гей! — крикнув Пень. — Це ти у Берізки коріння обгризаєш?

— Фр! — обурився Їжак. — Що мені — їсти нічого? Я мишей ловлю, хробаків, навіть... зі змією впораюся. Навіщо мені коріння обгризати?

— Хто ж тоді цим займається?

— Може, цей? — показав Їжак на Борсука.

— От видумали, — образився Борсук. — Я під деревами личинок їм, а коріння не займаю. Може, то Кріт і Землерийка? Вони завжди у землі дубаються.

— Ні, — запротестували Кріт і Землерийка, — ми їмо жуків та хробаків, а дерев не займаємо.

Задумався Пеньок: хто ж це Берізку губить?

Ні їжак, ні Борсук, ні Кріт із Землерийкою до листя не доберуться. Може, птахи?

Побачив Пень Шпаків і гукнув їм:

— Гей, пернаті! Чи то не ви Берізці шкодите?

— Що-що? — здивувалися Шпаки. — Щоб ми дереву шкодили?

Вирішили тоді звірі та птахи підстергати шкідника. Сховалися в кущах і чекають. Уже й потомилися чекачі, а шкідник не з'являється. Стало сонечко за ліс ховатися, захотілося всім спати.

Їжак хоча й нічний звір, а теж знічев'я розпозіхався. Хто де сидів, там і заснув.

Тільки вони поснули, вибрався з-під корча Травневий Хрущ. Вусами поворушив, лапами потер і закричав по жучиному:

Гей, вилазьте із щілинок.

З-під сононок, з-під ялинок!

І зразу з усіх боків задзижчало, загуділо. Хмарою налетіли Хрущі на Берізку, і листя за ними не видно.

Затремтіла бідолашна. Почув їжак — Борсука штовхнув, прокинувся Борсук — Крота й Землерийку розбудив.

Налетіли Граки, Дрозди, Зозулі та як почали Хрущів хапати.

— Під дерева ховайтеся! — скомандував Хрущ.

Хрущ під дерева, а там на них Їжак з Борсуком чекають. Хрущі у землю, а тут їх Кріт і Землерийка хапають. Всіх до одного половили.

Розгорнула Берізка листочки, вклонилася своїм вірним друзям.

За Іриною Прокопенко, 300 слів

2. Познач жанр прочитаного твору.
- А народна казка
 - Б оповідання
 - В літературна казка
3. Кому поскаржилася берізка?
- А Їжачкові
 - Б Пневі
 - В Борсукові
4. Коли Травневий Хрущ вибрався з-під корча?
- А коли звірі та птахи заснули
 - Б коли почало сходити сонце
 - В коли його покликкала Берізка
5. Допиши речення.

Звірі та птахи допомогли Берізці, бо _____

6. Віднови послідовність подій у творі. Простав числа в порожні клітинки.
- Вирішили тоді звірі та птахи підстергти шкідника.
 - Подивився Пень на всі боки, бачить — під деревом Їжак прогулюється.
 - Розгорнула Берізка листочки, вклонилася своїм вірним друзям.
 - І зразу з усіх боків задзижчало, загуділо.
 - Всі навкруги радіють, тільки Берізка сумна стоїть.
 - Задумався Пеньок: хто ж це Берізку губить?
7. Запропонуй інший заголовок до цього твору. Обґрунтуй свій вибір. (4–5 речень)
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

1. Прочитай уважно текст.

ЯК ЇЖАЧОК НАД ЛУГОМ ЛІТАВ

Де це бачено, де це видано, щоб їжак та й літав. А воно ж таки було. І в пам'яті не пропало, і у воді не втопилось, а надовго залишилось у лісових розмовах та в переказах.

Збирав якимось їжак-бережак листя. До лютої зими готувався, зручну постелю собі вистеляв. А осінь тоді була пишна та барвиста, тепла. Барвисте листя, мов рясний дощ, осипалося з лісових дерев, чарівною райдугою переливалося. М'яко та густо землю застеляло, щоб їй було взимку тепліше.

Ото їжачок лягає на землю — та качається, борюкається. А листя на його сиві голки все настромляється, нанизується. Отак назбирає він різного листя та й несе до старого дуплястого пня — до своєї домівки. Несе, наче золотий стіжок везе.

Скине його на купку, спочине трохи та й знову за роботу. Бо ж любить їжачок зимувати у теплій м'якій постелі.

Так він збирав та звозив, збирав та звозив пахуче, сяюче, аж тепле осіннє листя.

Одного разу назбирав-наколов на свої голки-шпичата височенну, вищу за себе, хуру листя. От уже й вирушив після важкої праці додому. Коли це звідки не взявся — схопився вітер. Та не просто вітер, а вітриюган злющий, несамовитий. Швидко закружляв, несамовито завив. Та такий рвучкий і шалений, що все на своєму шляху змітав, зривав, підхоплював на дужі вітряні крила.

Підхопив зухвалий вітрисько і той листяний стіжок. Та разом з їжачком. І полетів їжачок-лісовичок над лугом-видночком. Страх, як налякався з того льоту. Бо ж трапилось із ним таке вперше.

На щастя, неподалік діброва була. І кремезні, ще зеленочубі дуби стали супроти нахабного вітру. Зупинили його.

А їжачок спокійно та легко приземлився на м'якеньке листя. Розплющив очі, отямився — не так уже й далеко залетів. А літав же довго!

Та ще довше він дивувався з того несподіваного дива.

І нині, напевне, згадує ту пригоду, переказує своїм родичам-їжачкам.

Микола Сингаївський, 299 слів

2. Познач жанр прочитаного твору.

- А літературна казка
- Б народна казка
- В легенда

3. Коли відбувалися описані події?

- А влітку
- Б восени
- В узимку

4. Хто зупинив нахабний вітер?

- А кремезні дуби
- Б колючі сосни та ялини
- В густі чагарники

5. Допиши речення.

Їжачок дивувався з несподіваного дива, бо _____

6. Віднови послідовність подій у творі. Простав числа в порожні клітинки.

- Коли це звідки не взявся — схопився вітер.
- Збирав якимось їжак-бережак листя.
- Довго їжачок дивувався з того несподіваного дива.
- Підхопив зухвалий вітрисько і листяний стіжок.
- Скине листя на купку, спочине трохи та й знову за роботу.
- Їжачок спокійно та легко приземлився.

7. Запропонуй інший заголовок до цього твору. Обґрунтуй свій вибір. (4-5 речень)

1. Прочитай уважно текст.

МАНДРИ ПО ДНУ МОРСЬКОМУ

Над усе Володя любить мандрувати. Хлібом його не годуй, тільки пусти в ліс, у поле... А почнуться літні канікули — він і туди гайне, куди навіть не кожен дорослий дістанеться. Повертається з повним рюкзаком. У ньому камінці, черепашки, коробочки з найрізноманітнішими взірцями ґрунтів.

— Навіщо тобі це? — не раз допитувалася в нього мати, витрушуючи з рюкзака всячину після повернення Володі.

Все, що можна дізнатися про землю, хоче знати Володя. Щоб, як виросте, з певністю братися за діло, котре припаде йому до душі ще змалку...

— То де гасав ти сьогодні, мандрівнику наш? — запитав якимось батько, коли Володя стомлено опустив на підлогу свого нелегкого рюкзака.

— Ти не повіриш, хоч і правду скажу, де був.

— Он як! — зацікавився батько. А ще дужче Галинка — молодша Володина сестричка. Вона аж дух затамувала.

— Ходив я, тату... по дну морському. Так-так! Не вірите? Тоді самі подивіться. Що оце таке? Цікаво?!

У Галинки очі аж горять. Дійсно, що то? Вона хоч і не бачила справжнього моря, проте знала: воно велике-превелике і таке глибоке, що й дна не дістати... А він, Володя, навіть ходив по ньому... Ото дивина!

Тим часом батько уважно розглядав якесь черепашки...

— Справді, — сказав він, — це не річкові, а такі морські черепашки. Себто мушлі з них. А були ж вони колись живі... Давно-давно! Багато мільйонів років тому. От і виходить, що ми живемо зараз там, де колись дуже давно було море.

Наука про землю звється геологією. Вивчає геологія походження і будову землі, її природні багатства. Отже, Володя сам дійшов правильного висновку, що поверхня нашої землі не завжди була такою, якою ми бачимо її тепер... Земля повільно змінюється. Там, де колись було море, — тепер степи, ліси, гори утворилися. А там, де були колись пустелі, — моря розлилися! Але не самі по собі, а люди їх створили. Земля змінює своє лице не лише сама собі, а ще й люди їй допомагають.

Яків Михлик, 304 слова

2. У якому розділі книги для читання можна помістити цей твір?

- А «Люби і знай свій рідний край»
- Б «Веселе слово»
- В «Цікаві пригоди братів наших менших»

3. Чим любить займатися Володя понад над усе?

- А грати у футбол
- Б мандрувати
- В фотографувати

4. Що приніс юний мандрівник з останнього походу?

- А зразки ґрунтів
- Б мушлі морських черепашок
- В взірці корисних копалин

5. Допиши речення.

Геологія вивчає _____

6. Віднови послідовність подій у творі. Простав числа в порожні клітинки.

- Батько уважно розглядав якісь черепашки.
- Почнуться літні канікули — Володя гайне, куди навіть не кожен дорослий дістанеться.
- У Галицьки очі аж горять.
- Тато поцікавився, де тасав сьогодні мандрівник.
- Все, що можна дізнатися про землю, хоче знати Володя.
- Володя сам дійшов правильного висновку.

7. Ким за професією, на твою думку, мріє стати Володя? Напиши про це 4–5 речень.

1. Прочитай уважно текст.

ЩАСЛИВИЙ ДЕНЬ

Сьогодні у мене день народження.

Двері розчиняються. Нікого не видно. Раптом з-за дверей викочується опецькувате цуценя. Хтось підштовхнув його до мене. Воно падає на бік, задирає догори передні лапи. Дивиться чорними очима. Живе! Справжнісіньке!

Я кидаюся до нього, хапаю на руки. Воно не виборсується, мабуть, утямило, що тепер — моє!

Мама каже:

— Татові дякуй.

Тато на роботі. Коли він прийде, я подякую йому! Вибігаю на балкон, піднімаю цуценя високо вгору — дивиться всі! А воно не скавудить, не боїться, таке гарне, смирененьке цуценятко.

І тут на подвір'ї знялося ревище. Я здригнувся, ніби хтось зненацька підкрався до мене й дав штовхана. Хіба можна сьогодні плакати, в такий день?!

Пускаю цуценя на підлогу — і гайда на подвір'я.

Плаче Катя. Вона стоїть посеред майданчика, поруч — її молодші братик і сестричка. Вони допомагають їй рюмсати.

— Ти чому плачеш? — питаю дівчинку.

Вона відповідає не одразу, ще кілька хвилин реве щосили, тоді вгамовується:

— Я стрічку загубила. Тільки вчора купили. Всі куці обнишпорила — ніде нема.

Через якусь стрічку я нізачо не став би плакати. Але Катю я розумію: всі в нашому будинку знають, що мама її сварить за найменшу дрібницю.

Я мчу додому, налітаю на маму.

— Катька стрічку загубила! Онде в дворі плаче. Буде їй дома!..

Мама дістає з шафи стрічку. Я за ту стрічку й біжка до Каті. Та вона тільки зиркнула на неї і в руки не взяла.

— Зразу видно, що не моя, моя — блакитна...

Що робити? Галопом біжу до Наталки, моєї однокласниці. Наталка витягає всі свої стрічки, серед них є блакитні. Тепер ми йдемо до Каті разом.

Катя бере одну стрічку.

— Ця схожа... — одразу повеселішала вона.

Як гарно, коли сяє сонечко, кружляють хмарки в ясному небі і ніхто-ніхто більше не плаче. І цуценя дибуляє по квартирі. І батьки в мене такі чудові. Ще й день народження у мене сьогодні!

Найщасливіша я в світі людина!

Майя Фролова, 301 слово

2. У якому розділі книги для читання можна помістити цей твір?

- А «Літературні казки»
- Б «Світ дитинства»
- В «Люби і знай свій рідний край»

3. Хто подарував іменинникові цуценя?

- А сусідка Катя
- Б однокласниця Наталка
- В тато

4. Чому плакала Катя?

- А бо вона загубила нову стрічку
- Б бо її не запросили на день народження
- В бо її насварила мама

5. Допиши речення.

Цуценятко було _____

6. Віднови послідовність подій у творі. Простав числа в порожні клітинки.

- 1 І тут на подвір'ї знялося ревище.
- 2 Наталка витягає всі свої стрічки.
- 3 Катя бере одну стрічку.
- 4 Я мчу додому, налітаю на маму.
- 5 Раптом з-за дверей викочується опецькувате цуценя.
- 6 Вибігаю на балкон, піднімаю цуценя високо вгору — дивіться всі!

7. Чому, на твою думку, іменинник почувався щасливим? Напиши про це 4–5 речень.

1. Прочитай уважно текст.

УРОК

Часто в розмовах можна почути приказку: сивий, як лунь. Але, мабуть, не всі знають, що воно таке — сивий лунь.

Згодом я вичитав, що лунь — це хижий птах. Є їх кілька видів: польовий, степовий, болотяний і луговий. Та назва «сивий» найбільше пасує до польового луна. Старий самець має попелясто-сірі крила й спину, білу голівку, майже білий живіт.

Навчившись відрізнити луна від інших птахів, я почав спостерігати, як він полює. І ось що помітив: він завжди вилітає в той самий час, дотримується облюбованого маршруту. Політ його доволі незвичайний — птах так рідко махає крилами, що здається, ніби він дуже втомився й ось-ось упаде. А насправді лунь пильно вишукує здобич: мишей, ящірок, дрібних пташок.

Якось блукав я в лузі. Сонце вже перестало припікати, але повітря було ще гаряче. Стомившись, я ліг горілиць і непомітно для себе задрімав.

Прокинувся від пронизливого крику якоїсь пташки. Підхопився. Наді мною літали луні. Літали не безладно, а мовби трьома поверхами. Найвище, десь метрів за сто над землею, летів старий досвідчений птах, трохи нижче — троє молодих, а ще нижче — стара самиця.

Старий лунь вправно хапав із землі здобич, злітав угору і кидав її. Молоді луні намагалися зловити, але спочатку це їм не вдавалося. Тоді здобич підхоплювала самиця, що летіла нижче. Піймавши, вона підіймалася вгору, а самець займав її місце внизу, і навчання тривало далі. Нарешті один молодий лунь зумів упіймати здобич, і батько хутко почав шукати нову.

Щодалі йому доводилося робити це частіше, все спритніше підхоплювали здобич діти. Та раптом у небі сталося щось дивне. Двоє кмітливіших молодих птахів щоразу ловили здобич, не даючи її третьому. Ніби насміхалися з його неповороткості. Тоді батько стрімголов кинувся вниз і відігнав бешкетників. Тепер засвоїти науку полювання мав третій лунь. На це витратили десь із півгодини.

«Скільки ласки, суворості, наполегливості, терпіння, — подумалось мені, — потрібно батькам, щоб навчити дітей розуму».

За Гнатом Майстренком, 296 слів

2. Познач, коли відбуваються описані події.

- А узимку
- Б восени
- В влітку

3. Який хижий птах зацікавив оповідача?

- А польовий лунь
- Б степовий орел
- В яструб

4. За чим спостерігав оповідач на лузі?

- А як лунь змахує крилами
- Б як луні навчали молодих птахів ловити здобич
- В яке забарвлення пір'я в лунів

5. Допиши речення.

Здобиччю для лунів можуть стати _____

6. Поеднай стрілочкою частини прислів'я, яке найточніше висвітлює головну думку твору.

Хто знання має, той мур	▶	◀	кінця.
Масх терпіння — прийде й	▶	◀	ловить.
Роботі ніколи немає	▶	◀	ламає.
Вперта праця все	▶	◀	в біді.
Хто роботу робить, а хто ворон	▶	◀	уміння.
Друзі пізнаються	▶	◀	переможе.

7. Запропонуй свій варіант заголовка до цього твору. Обгрунтуй свій вибір.

1. Прочитай уважно текст.

ХТО КОГО ВОДИВ?

Леся приїхала до бабусі в гості. Тут собачка біленький підбіг. Вертить хвостом, розглядає дівчинку. Вона злякано притулилась до мами.

— Не бійся, Лесю. Білячок не кусається, — заспокоїла бабуня. — Тільки за хвіст його не бери. Він того не любить.

Обережно погладила Леся песика по спині, і він не розсердився. Навпаки, обернувся до Лесі, ніби аж заохочував: «Погладь іще. Мені це подобається». Страх Лесин минув.

— Мамо, — сказала Леся, — я поведу Білячка погуляти!

— Що ж, поведи.

Леся зробила із стрічки повідка.

— Гайда, Білячок! — І, сміючись, повела свого друга з двору.

Раптом песик зупинився, нашорошився. Бо... нора. А в норі, мабуть, хтось є. Білячок приліг, носа приклав до дірки, слухає. Але нора мовчить. Самі мурашки з неї вилазять. Білячок шкрябнув лапою по норі. І далі Леся разом з повідком опинилась десь у хащах, над озером. Тихо-тихо. І раптом — фрр! Це Білячок налякав дику качку — сиділа в рогозі, спурхнула, і Білячок аж підстрибнув за нею.

Леся дивилася за лелекою, що спокійно кружляв над очеретами. Загледілась, цікаво їй було. Аж гульк: нема Білячка!

А очерет без собачки став високий — наче ліс... Як втрапити звідси додому?

А очерет густий — не продерешся. І жаби он у траві плигають...

Заплутавшись, Леся мало не впала. І саме в цей час щось торкнулось голенької ніжки: Білячок! Це він вологим своїм носом торкнувся. Шиєю об Лесю потерся... Ой, як зраділа йому Леся! А Білячок... Що він тільки не виробляв! І плигав, і качався, щоб тільки розважити дівчинку.

Тепер Леся міцно вхопилася за повідок і трималась за нього, не випускаючи з рук. І так вони удвох вибралися з очеретів: Білячок попереду, Леся за ним. Білячок добре знав стежки і впевнено вів Лесю додому.

— Мамо, я скрізь-скрізь поводила Білячка, — ще здалеку почала гукати Леся, вважаючи, що це справді було так.

А мама й бабуня сміялися:

— Хто кого водив: ти його чи він тебе?

І справді: хто кого?

За Олесем Гончарем, 305 слів

2. Познач, де відбуваються описані події.
 - А у селі
 - Б на морі
 - В у місті
3. Як кликали песика? Познач.
 - А Світлячок
 - Б Сірячок
 - В Білячок
4. Чому песик упевнено вів Лесю додому? Познач.
 - А тому що дуже хотів їсти
 - Б тому що добре знав стежки
 - В тому що вже сутеніло

5. Допиши речення.

Леся опинилася у хащах над озером, бо _____

6. Поеднай стрілочкою частини прислів'я, яке найточніше висвітлює головну думку твору.

Дружати, як кішка ▶	◀ змовчати.
Друга шукай, а знайдеш — ▶	◀ приємне.
Роботи багато, а користі ▶	◀ тримай.
Умій сказати, умій і ▶	◀ розум.
Слово чемне кожному ▶	◀ мало.
Що голова, то й ▶	◀ із собакою.

7. Запропонуй свій варіант заголовка до цього твору. Обґрунтуй свій вибір.

1. Прочитай уважно текст.

МАМИНІ КВІТИ

Біля нашого будинку під вікнами є квітник. За квітами доглядає мама. Квіти у неї — як ні в кого. Хто йде мимо двору, неодмінно спиниться подивитися на них.

Якось побачила мама, як сусідка викинула в'ялий, майже мертвий, але якийсь дивний кактус — самі колючі коржі. Принесла мама кактус додому, приготувала для нього ґрунт, посадила у череп'яний вазон і поставила на підвіконня у моєї кімнати.

Кактус не зразу ожив. Цілий місяць чи навіть більше видужував. А незабаром у нього на верхівці нові «коржі» з'явилися. Ніжні-ніжні й без колючих голок. Ми думали, що кактус після цього ще й зацвіте, бо в мамі всі квіти завжди цвітуть. Але минули літо, осінь, зима, настала весна, а він чомусь не цвів.

І раптом, коли ми вже втратили всяку надію, я, прокинувшись якось рано-вранці, помітив на ньому невеликі, з квасолину, пуп'янки. Їх було багато, по кілька на кожному «коржі». Покликав маму. Слідом за мамою в кімнату зайшов тато. Ми стояли біля підвіконня, розглядали на кактусі пуп'янки і вгадували, які будуть квіти.

Пуп'янки розпустились через тиждень. Уночі, коли ми спали. Квіти, як і пуп'янки, я побачив також перший і також рано-вранці.

У вікні сяяло якесь диво: веселка — не веселка, новорічна ялинка — теж ні! Хіба що порівняєш з казковою жар-птицею.

Кактус зацвів незвичайно. Кожна квітка мала не один, а кілька кольорів. Вони видавалися просто казковими.

Мама довго милувалася квітами. Потім узяла вазон і перенесла його на підвіконня в іншу кімнату, вікно якої виходило на вулицю.

— Навіщо це?... — не зрозумів я.

— Щоб усі бачили, бо таке чудо не щодня зустрінеш...

Цвів кактус усього три дні. І в ці дні на вулиці біля розчиненого вікна зупинялися перехожі й подовгу стояли — роздивлялися незвичайні квіти.

Побачила кактус і наша сусідка. Вона одразу впізнала його і прибігла до мамі.

— Лідо, Лідо, давай я його продам! Запевнюю: добрі гроші матимемо...

Але мама лише посміхнулася і нічого їй не відповіла...

Борис Комар, 305 слів

2. Познач жанр прочитаного твору.

- А народна казка
- Б літературна казка
- В оповідання

3. Чим любила займатися мама оповідача? Познач.

- А вирощувати квіти
- Б складати квіткові композиції
- В продавати квіти на ринку

4. Де мама взяла дивний кактус? Познач.

- А попросила в сусідки
- Б підбрала той, що викинула сусідка
- В купила в сусідки

5. Допиши речення.

Квіти кактуса були _____

6. Віднови послідовність подій у творі. Простав числа в порожні клітинки.

- Кактус зацвів незвичайно.
- Принесла мама кактус додому.
- Сусідка одразу визнала кактус і прибігла до мами.
- Пуп'янки розпустились через тиждень.
- Мама перенесла вазон на підвіконня в іншу кімнату.
- Незабаром у кактуса на верхівці нові «коржі» з'явилися.

7. Чому, на твою думку, мама не хотіла віддати кактус сусідці? Обґрунтуй свою думку.

1. Прочитай уважно текст.

ДІВЧИНКА, ЯКА ПОСТРАЖДАЛА ЗА ПРАВДУ

День був на диво погожий. Я присів у парку на лавочці і спостерігав за зграйкою снігурів, які скидалися на розсипані в снігу рум'яні яблука.

Дві гарненькі дівчинки посідали поруч зі мною.

— І ось, розумієш, — впевнено продовжуючи розпочату розмову, сказала дівчинка в пухнастій білій шапочці, — я вирішила завжди і у всьому говорити тільки правду.

— Ти молодець! — похвалила її інша дівчинка, у голубій шапочці і таких самих рукавичках. — Це ж не так просто.

— Ясно, непросто. Якось я не вивчила урок із природознавства і чесно сказала про це вчительці. Знаєш, як я боялася, що двійку вліпить!

— І вліпила?

— Ні. Сказала, що для початку прощає за те, що сама зізналася.

— Пощастило.

— Так. Зате на другому уроці не пощастило. Вірша не вивчила, зізналася, та все одно — двійка. А сьогодні, — зітхнула дівчинка, — довелося постраждати за правду.

— Ой, що ти! — співчутливо сплеснула руками дівчинка в голубих рукавичках.

— Уявляєш, на занятті драмгуртка вирішували, хто гратиме Попелюшку. І кого, ти думаєш, вибрали? Юльку Піріжкову! Так у неї ж ніс у веснянках! Я, звичайно, сказала, як є. Де ж це ви, кажу, бачили таку рябу Попелюшку? На цю роль треба знайти гарну дівчинку, а не таку, як Піріжкова. А Юлька спалахнула і заплакала. От смішна: хто ж за правду ображається? А всі давай мене соромити: мовляв, Юлька у нас найдобріша і найталановитіша, і веснянки її аніскілечки не псують, їх загримувати можна. Але я не погодилася. Правда дорожча над усе. Тому що думаю, те й кажу! А ти б мене підтримала?

Дівчинка в голубих рукавичках здвинула плечима й відвела очі. І тоді дівчинка в білій шапочці звернулася до мене:

— Вибачте, адже ви чули, про що ми зараз балакали. Скажіть, будь ласка, яка у вас думка?

— Думка така, — сказав я, — що ти хитра, заздрісна і зла.

— Як?! — зблідла вона від обурення.

— Що думаю, те й кажу, — відповів я. — Правда дорожча над усе.

Тетяна Полякова, 305 слів

2. Познач жанр прочитаного твору.
- А легенда
 - Б оповідання
 - В казка
3. Де відбувалася розмова між персонажами? Познач.
- А у парку
 - Б у школі
 - В у садку
4. Де постраждала за правду дівчинка? Познач.
- А на уроці природознавства
 - Б на уроці читання
 - В на занятті драмгуртка

5. Допиши речення.

У творі йдеться про _____

6. Поєднай стрілочкою частини прислів'я, яке найточніше висвітлює головну думку твору.

Літньому завжди	▶	◀	довгий.
У кого совіті нема — нема й	▶	◀	криво.
Така правда, як на вербі	▶	◀	сорому.
У короткого розуму язык	▶	◀	груші.
Говорить прямо, а робить	▶	◀	хвалить.
Всяка лисиця свій хвіст	▶	◀	свято.

7. Чи схвалюєш ти вчинок дівчинки? Обґрунтуй свій вибір.

1. Прочитай уважно текст.

СИНІЧКА Й ГОРОБЕЦЬ

Скінчилося літо, ночі стали холодні. Ластівки відлетіли у вирій. Зраділи горобці, що тепер легко буде захопити їхні гнізда, тільки їх не вистачало на всіх. Чую, галас, крик: скубтись почали, аж пір'я летить.

Один горобець був найбільш горластий, дзьобастий, усіх перемиг і захопив найкраще гніздо над моїм вікном. Радий, веселий: тепер буде куди сховатись від холоду. А надворі заходила зима.

Горобець випурхне із гнізда, сяде на гілку, почистить носик об кору, покрутиться — холодно, і назад у гніздо, а воно щільно зліплене, соломкою і пір'ячком вистелене, ніякий тобі мороз не страшний. Тільки їсти нічого, горобець і бурчить:

— Скрізь, скрізь, скрізь зима: ні тобі хлібця, ні тобі кашки, навіть мушки нема...

Прилетіла синичка. Жовта сорочка, чорна маніжка, наче до театру зібралась, а надворі віхола. Мабуть, синичка задубіла, бо жалісно зацвірінькала. А мені вчувається, що вона просить горобця:

— Пусти погрітись!

Визирнув горобець із гнізда і байдуже відказує:

— Зроби собі так, як я: соломки наноси, пір'ячка постели та й грійся скільки хочеш.

— Наче ти носив! Це ж не твоє гніздечко, а ластів'яче.

Горобець тільки пхекнув:

— Ну то поспівай мені, тоді пушу. Тільки щоб тоненько.

А в синички був голосок, як волосок, витягла вперед голівку й зацвірінькала:

— Я по лісу літаю, по стежці стрибаю. Там десь мушку впіймаю і жучка не минаю.

Прислухалась, аж горобець хропе на все гніздо. Заснув! Синичка з гілочки на гілочку — і в гніздо, і аж цвірінькнула на radoщах, що так тепло. Це почув горобець і прокинувся.

— Хто тут? — закричав.

— Це я — синичка!

— Мені й без тебе тут тісно, геть, геть!

І ну бити її крильцями. До того розходився, до того розгнівався, що аж гніздо розвалив. Так і посипалось на сніг, а соломка й пір'ячко за вітром полетіли. Мало й горобець не гепнув на землю.

Сів на гілку й мовив:

— Люта зима, а хатки вже нема...

А синичка тільки цвірінькнула і полетіла.

Петро Панч, 305 слів

2. У якому розділі книги для читання можна помістити цей твір? Познач.

- А «Світ дитинства»
- Б «Літературні казки»
- В «Казки зарубіжних письменників»

3. Познач, хто зайняв ластівчине гніздо.

- А горобець
- Б синичка
- В голуб

4. Познач, чому синичка просилася у гніздо до горобця.

- А тому що хотіла заспівати пісеньку
- Б тому що хотіла поділитися з горобцем мушками і жучками
- В тому що дуже змерзла

5. Допиши речення.

Горобець не пустив синичку, бо _____

6. З'єднай стрілочками прикметники з іменниками.

Горластий	▶	◀	зима.
Жовта	▶	◀	голосок.
Чорна	▶	◀	сорочка.
Люта	▶	◀	горобець.
Тоненький	▶	◀	гніздо.
Найкраще	▶	◀	маніжка.

7. Чи вдалося синичці провчити горобця? Обґрунтуй свою думку.

1. Прочитай уважно текст.

СТРАХОВИСЬКО ДЛЯ СНІГОВИХ БАБ

Моя скромність не дає мені багато говорити про себе. Звуся я Чів, горобець Чів.

Взимку, як випаде сніг і я відчую, що холодно, стаю лютий, наче тигр, справжнє страховисько для снігових баб.

Снігова баба добре озброєна, стоїть поважно, але як тільки мене углядить, починає тремтіти. А я тільки того й чекаю, і як ухоплю — так і відірву їй носа. Ніс у неї з моркви, а ми, горобчики, дуже любимо моркву. Мої приятелі як побачать, що снігова баба лишилася без носа і він валяється на снігу, радісно галасують і кидаються ласувати носом.

Всі мене вітають. А я скромнесенько стою та погукую: «Йте, хлопчики. Поки зі мною, з голоду не помрете!»

І знову дивлюся, чи не з'явилася ще яка снігова баба. А вона вже стоїть, озброєна до зубів. Напружую м'язи і кидаюся на неї. Мить — і ще одна снігова баба стоїть без носа, а з даху чую: «Браво!»

Не знаю, де літують снігові баби, ні разу не пощастило мені зустріти снігову бабу влітку. В усякому разі, де б вони не мандрували, де б не переховувалися літньої пори, я знаю, що з настанням зими вони войовничо наставляють свої носи, аби нагнати на всіх страху. Але мене не залякаєш, хоробрість мені дісталася у спадок.

Ще тільки я ногою тупну на тих снігових баб, як їм носи повідвалюються від страху. А як ще й крикну та ногою тупну, їй-право, не те що носи, а й самі баби снігові починають падати.

Але це якщо не прискочить якийсь котисько зі своїми кігтями. Якесь нечиста сила приробила йому ті пазури, щоб мене зловити ними. Той котисько — то щось жахливе. Щоразу, як тільки почнеш людям розповідати про свої бойові подвиги, з'являється якийсь котище, аби зганьбити тебе. Та я обачно щезаю зі своїми подвигами — не такі вже ми багаті на подвиги, аби засиджуватися та розтринькувати свою силу на якихось там котів.

За Йорданом Радічковим, 305 слів

2. У якому розділі книги для читання можна помістити цей твір? Познач.

- А «Казки зарубіжних письменників»
- Б «Українські народні казки»
- В «Оповідання про справи твоїх ровесників»

3. Яким вважав себе горобець Чів? Познач.

- А сильним, як ведмідь
- Б лютим, як тигр
- В хижим, як вовк

4. На кого не хотів розтринькувати свою силу Чів? Познач.

- А на снігових баб
- Б на котів
- В на інших горобців

5. Допиши речення.

Горобець Чів не знав, де _____

6. З'єднай стрілочками частини речень.

Взимку я	▶	◀	озброєна до зубів.
Ми, горобчики,	▶	◀	то щось жахливе.
Мої друзі	▶	◀	дуже любимо моркву.
Снігова баба стоїть,	▶	◀	дісталася у спадок.
Хоробрість мені	▶	◀	стаю лютий.
Той котисько	▶	◀	кидаються ласувати носом.

7. Які риси характеру горобця тобі не сподобалися? Обґрунтуй свою думку.

Видавництво «Підручники і посібники» пропонує комплект для підготовки і проведення ДПА

✓ Орієнтовні контрольні роботи

✓ Відповіді до орієнтовних контрольних робіт

Замовляйте книги на сайті:

www.pp-books.com.ua

КНИГА ПОШТОЮ

46011, Тернопіль 11, а/с 376

Тел. (0352) 42-43-76

097-50-35-376

E-mail: post@pp-books.com.ua

ISBN 978-966-07-3055-7

9 789660 730557

46000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6А. Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-21

Збут: zbut@pp-books.com.ua Редакція: red@pp-books.com.ua Виробництво: print@pp-books.com.ua

Скачано з www.erudyt.net